

Приветствие на Седа Кузуджу, представител на Върховния комисариат за бежанците в България

За мен е удоволствие да бъдем заедно в тази прекрасна зала. Дискусията не е лека. Темата не е лека и може би затова сте избрали такава хубава зала, за да проведете тези дискусии. Аз съм Седа Кузуджу, благодаря, че произнесохте много правилно името ми, и съм ръководител на Върховния комисариат на ООН за бежанците в България. Идвам от общината в Пловдив, където днес подписахме споразумение за сътрудничество. Ние сме в България и работим тук от 30 години, но войната на Русия срещу Украйна и нуждата на украинските граждани показаха какви са възможностите на България да приеме хора, бягащи от войната. Това е изключителна хуманитарна криза, милиони хора са напуснали Украйна, около 5 000 000 са получили временна закрила в Европа и тук в България. След като премина вече една инициатива на държавата да пререгистрира хората с временна закрила от Украйна има около 49 000 души в страната.

Започвам със статистика, но не харесвам да боравя с числа. Искам да ви разкажа по-скоро за хора, за техните истории. Когато за пръв път започнах да работя за Върховния комисариат на ООН и интервюирах язиди от Ирак, попитах: „Мога ли да чуя Вашата история?“, те ми казаха: „Това не е история, това е моят живот!“. Когато не нашата история и нашия живот, понякога е трудно да разберем проблемите в цялостния им спектър. Но е добре, че сред вас има граждани на Украйна, които могат да споделят с вас предизвикателствата, които те са срещнали, продължават да срещат и които не винаги можем да оценим от мястото, в което се намираме ние.

Никой не иска да бъде бежанец. Никой не иска да бъде поставен в ситуация, в която за няколко часа да загърби целия си живот и да напусне дома си и да започне живот в нова култура, в нова обстановка и винаги с мисълта за прибирането у дома. И сега това, което виждаме тук, че излизат нови предизвикателства, нови въпроси, които може би не са били оценявани в началото, но решението е в това да работим заедно, да намираме тези решения. Разбира се, хората идват тук със своите умения, включително и със своите дипломи. Ако погледнем този въпрос, не всички имат възможност да притежават диплома, приета в България, това е едно предизвикателство, което стои пред тях. Но същевременно Европейската комисия има насоки, има предложения как може да се приемат дипломите на хората, които идват от Украйна, така че можем заедно да решим този въпрос. Давам това просто като пример. Например, майки, които са IT специалисти не могат да започнат работа, защото няма на кого да дадат да се грижат за техните деца тук, същевременно техните съпрузи са в Украйна, те са сами тук. Те са преминали през травми, така че е много важно да се оценяват въпросите в своята комплексност.

Затова трябва да погледнем на въпроса в неговата цялостност и сложност, тъй като, като приемащи общества това може да са наши съседни хора, с които се срещаме, и за да можем заедно да се съберем и да търсим подхода, това ще бъде най-важното. Пловдив виждаме като модел. Който искаме да развием и да покажем на другите. И тук с нас е Наталия Еллис, Ната, която, да не казвам 24, но на 25 февруари, излязла от частния сектор, започва да помага заедно с доброволци на украинските бежанци, които пристигат. Виждаме, че сега тази помощ се оценява от хора, които може да са напуснали Втори дом, които бих нарекла Втора надежда, може да са напуснали дори България, но да се връщат, защото знаят, че тук биха получили тази подкрепа.

Мисля, че тази извънредна ситуация преобърна живота на всички ни. Много са въпросите, които поставят бежанците от Украйна. Някои от тях сигурно са свързани с достъпа до здравеопазване, с достъп до образователната система, особено детски градини. Два практически примера, ако мога

да дам. Единият е свързан с достъпа до здравеопазване, общопрактикуващите лекари имат ограничен брой на пациенти, които могат да приемат. Когато трябва да видят повече хора, това може да усложни процедурата. Ваксинационните календари на България и Украйна не са в синхрон и това води до трудности, вкл. и в образователната система. Но работим заедно с UNICEF, които са се ангажирали да подпомогнат за решаването на тези въпроси. Една от трудностите на майките от Украйна тук е достъпът на техните деца до детските градини, за да могат те да работят. Разбира се, не трябва да подценяваме и менталното здраве и социалната помощ, които са от изключително значение. Ние говорим за психо-социална помощ и същевременно един от методите да се помогне най-добре е социално-икономическото включване, така че те да могат да станат активни членове на обществото, вкл. например, да се види какви са техните умения и какви са нуждите на пазара на труда и да се направи този т.нар. matching (matching program grants). Въпросът, от една страна, има правни характеристики, от друга страна, не става дума украинците да заемат работните места на местните хора, а да бъдат допълващи, така че да покрият нужди в пазара на труда.

България е избрана по няколко очевидни причини. Първата е езикът, втората е религията, третата е, че те са били тук на ваканция преди. Избирайки България временно, но сега виждаме как след година и половина ситуацията продължава. Виждам и в България политическите трудности, с които се сблъсква държавата, но на местно и на регионално равнище системата започва да заработва и ми се иска да видим как можем да оценим тази добра работа.

Много се радваме, че днес успяваме да отворим това сътрудничество с общината чрез споразумението, което подписахме тази сутрин. Същевременно по време на подписването имахме ангажимент към Община Пловдив да се състои следващата междуведомствена работна група- това е среща на 13 юни. Такива срещи правим централно от София на национално ниво и също вече правим и по места. На 13 юни неправителствени организации и други, които вече са включени в т.нар. Отговор към кризисната ситуация и бежанските нужди, този отговор аз вярвам, че започва от хората и искам да ви поканя, който има желание, да се включи в срещата от 13 юни.

Аз Ви благодаря сърдечно за поканата и възможността да бъда на тази среща.

Приветствие на Седа Кузуджу, представител на Върховния комисариат за бежанците в България

За мен е удоволствие да бъдем заедно в тази прекрасна зала. Дискусията не е лека. Темата не е лека и може би затова сте избрали такава хубава зала, за да проведете тези дискусии. Аз съм Седа Кузуджу и съм ръководител на Върховния комисариат на ООН за бежанците в България. Идвам от общината в Пловдив, където днес подписахме споразумение за сътрудничество. Ние сме в България и работим тук от 30 години, но войната на Русия срещу Украйна и нуждата на украинските граждани показва, че това е изключителна хуманитарна криза, милиони хора са напуснали Украйна, около 5 000 000 са получили временна закрила в Европа и тук в България. След като премина вече една инициатива на държавата да пререгистрира хората с временна закрила от Украйна, може да се отчете, че в България има около 49 000 души.

Никой не иска да бъде бежанец. Никой не иска да бъде поставен в ситуация, в която за няколко часа да загърби целия си живот и да напусне дома си и да започне живот в нова култура, в нова обстановка и винаги с мисълта за прибирането у дома. И сега това, което виждаме тук, че излизат нови предизвикателства, нови въпроси, които може би не са били оценявани в началото, но решението е в това да работим заедно, да намираме тези решения. Пловдив виждаме като модел, който искаме да развием и да покажем на другите. И тук с нас е Наталия Елис, Ната, която, да не казвам 24, но на 25 февруари, излязла от частния сектор, започва да помага заедно с доброволци на украинските бежанци, които пристигат. Виждаме, че сега тази помощ се оценява от хора, които може да са напуснали Втори дом, които бих нарекла Втора надежда, може да са напуснали дори България, но да се връщат, защото знаят, че тук биха получили тази подкрепа. Аз Ви благодаря сърдечно за поканата и възможността да бъда на тази среща.